

Neposlovna odškodninska obveznost in merila za določitev pravnih pravil v primeru opustitvenih ravnanj

Mag. Igor Strnad

Višje sodišče v Mariboru

Portorož, 20. maj 2016

Predpostavke neposlovne odškodninske obveznosti

Subjektivna odgovornost

- protipravno oz. nedopustno ravnanje oz. škodljivo dejstvo
- škoda
- vzročna zveza
- krivda

Objektivna odgovornost

- škodni dogodek (škoda mora nastati v zvezi z nevarno stvarjo/dejavnostjo)
- škoda
- vzročna zveza (med nevarno stvarjo/dejavnostjo in škodo se domneva)
- (objektivna odškodninska odgovornost: «vse posebne predpostavke, ki morajo biti izpolnjene, da se odgovarja» ne glede na krivdo»; to pa predvsem pomeni, da je vzrok škodi nevarna stvar ali nevarna dejavnost«).

Predpostavke odškodninske obveznosti morajo biti podane kumulativno in imajo omejevalno vlogo. Svoj pravi pomen dobijo šele, ko jih postavimo v določen socialni okvir, jih ovrednotimo glede na konkretni življenjski primer, torej glede na dejstva in dogodke, ki jih imamo pred seboj. **Predpostavke so torej okvir,** ki nam je na voljo, da doženemo, čigav je riziko nastanka konkretne škode, ali je oškodovančev, ali pa jo lahko pripišemo komu drugemu.

V resničnem življenju pa se pri posameznem škodnem dogodku okoliščine, ki tvorijo dejansko podlago odškodninske odgovornosti, pogosto tako prepletajo, da analiza (členjenje) na posamezne predpostavke odškodninske odgovornosti ni vedno preprosta. Zato tudi ločevanje med tistimi okoliščinami, ki jih mora kot elemente (dejansko podstat) predpostavk odškodninske odgovornosti dokazati oškodovanec, in med tistimi okoliščinami, ki jih mora kot elemente (dejansko podstat) razlogov za razbremenitev odškodninske odgovornosti dokazati odgovorna oseba, ni vedno preprosto. **Skrbnost ravnanja odgovorne osebe je namreč pogosto hkrati merilo protipravnosti njenega ravnanja, ki ga mora dokazati oškodovanec in merilo krivde, katere neobstoj mora dokazati odgovorna oseba, da bi se odgovornosti razbremenila.**

Posameznih predpostavk ni mogoče obravnavati povsem izolirano. Sodba se tako v odškodninskem primeru ne bo mogla izogniti opredelitvi, kaj je in kaj ni (za pravo) sprejemljivo, izhajajoč pri tem iz občutka kot temeljne kategorije našega mišljenja, življenjskih izkušenj in skozi oblikovanih kriterijev. Tako se na primer, ko gre za opredelitev protipravnosti določenega ravnanja, določajo meje svobode ravnanja.

„Vprašanje vzročne zveze se pogosto neločljivo vrednostno povezuje z elementom protipravnosti in krivde (iz temeljnega načela *neminem laedere*).....Bolj kot adekvatnost posledice (nastop škodnega dogodka), ki upošteva verjetnost (pogostost, običajnost) take posledice, bi veljalo uporabiti **test predvidljivosti**: pomembna je (ex ante) objektivna predvidljivost negativne posledice, in sicer dejstvo, da se je (bi se) storilec lahko zavedal, da lahko njegovo ravnanje povzroči širok spekter različnih (tudi manj verjetnih) škodljivih posledic. To zahteva tudi bistveno manj shematično ločevanje elementov civilnega delikta: protipravnosti, vzročnosti in krivde. Prisluhniti bi veljalo teoriji, ki poudarja pomen temeljnega načela *neminem laedere* pri razlagi pravil o odškodninski odgovornosti.

Škodljivo dejstvo (protipravno, nedopustno ravnanje)

10. člen OZ - „Vsak je dolžan vzdržati se ravnanja, s katerim bi utegnil drugemu povzročiti škodo.“

Temeljno načelo oz. vrednostno merilo, ki usmerja vsebinsko opredeljevanje protipravnosti kot predpostavke odškodninske obveznosti; zato je to temeljno načelo izhodišče za razlago pojma protipravnega (nedopustnega) ravnanja.

Kdaj je ravnanje protipravno?

- ne samo zato, ker je (ali utegne) povzročiti škodo (prepoved ustvarjanja bližnje in neposredne škodne nevarnosti), tudi zato, ker je
- prekršeno pravo, ki varuje kakšen zavarovani interes posameznika; splošna ali posamezna določba prava - gre za najrazličnejša strokovna, cestnoprometna, športna....pravila, ki niso nič drugega kot splošno sprejeta pravila dolžnega ravnanja v določenih razmerjih in situacijah; varnostni predpisi so minimalno merilo standarda dolžne skrbnosti
- v nasprotju z običajnimi normami obnašanja in dobrimi običaji

Varstvene norme (splošno sprejeta pravila dolžnega ravnanja v določenih razmerjih in situacijah)

- Namen pravnih pravil, ki jih določajo varnostni predpisi, je bodisi zapovedati ravnanja, ki zmanjšujejo verjetnost določenih vrst škodnih dogodkov ali pa prepovedati ravnanja, ki verjetnost nastanka takšnih škodnih dogodkov povečujejo. **Ti predpisi določajo vsaj minimalni standard dolžne skrbnosti ravnanja.** Na področju poklicnega udejstvovanja pa so pomembno merilo za določanje standarda dolžne skrbnosti tudi pravila stroke, četudi niso izrecno predpisana s pozitivnim predpisom.

Krivda

135. in 6. člen OZ

Skrbnost je (tudi) merilo za določitev ene izmed krivdnih oblik – malomarnosti.

- „Za hudo malomarnost bo šlo tako lahko tudi, če bo merilo za presojo abstraktno in objektivno. Zadošča test, ali očitano dejanje, upošteva vse okoliščine primera, objektivno kaže na zanemarjanje skrbnosti, ki se pričakuje od vsakega (abstraktnega povprečnega) človeka (culpa in abstracto) pri izpolnjevanju dolžnosti, vzdrževati se ravnanja, ki utegne povzročiti škodo (10. člen OZ). Merilo pri navadni (običajni) malomarnosti (culpa levis) pa je posebej skrben, pazljiv človek in temu merilu ustrezna presoja, ali bi se tak človek moral in mogel zavedati možnosti nastanka škode zaradi svojega dejanja (ali opustitve)“.

Vzročna zveza

V OZ nimamo kriterijev za omejitev odškodninske obveznosti s to predpostavko.

- Vprašanje vzročne zveze se pogosto neločljivo vrednostno povezuje z elementom protipravnosti in krivde (iz temeljnega načela *neminem laedere*). Pomembne je *ex ante* predvidljivost dogodka (oz. nastopa negativne, škodne posledice) ob določenem ravnanju.
- Zastavljajo se vprašanja o (ne)predvidljivosti določenih posledic, o oddaljenosti posledice, o adekvatnosti posledic glede na vzrok (t. adekvatne vzročnosti), o varstvenem namenu kršene norme (*ratio legis* vzročnosti), o pretrganju vzročne zveze (*nova causa interveniens*), o direktnih in indirektnih vzročnostih.
- **Skupni imenovalec odgovorov na zastavljena vprašanja je v določanju razumnih meja odškodninske obveznosti ali, kot poudarja teorija, v objektivni pripisljivosti nastale škode v riziko drugega**

Vzročna zveza

- **Adekvatna vzročnost** – upoštevati se smejo le tiste posledice, ki niso čisto zunaj tega, kar se po življenjski izkušnji lahko šteje za morebitno posledico takšnega dogodka. Vprašamo se ali nastanek te škode ni tako zelo nenavaden, da je povsem izreden in da zato ne sodi v riziko oškodovalca, pri čemer to presojo vedno tehtamo v razmerju s pomenom očitane vzroka.
- Ta teorija se ukvarja s **predvidljivostjo**, da bo določeno ravnanje povzročilo škodni dogodek in ne s predvidljivostjo konkretnega obsega škode. Zato je treba ločiti dva sklopa vzročne zveze:
 - Med ravnanjem in škodnim dogodkom (če škodni dogodek ni predvidljiva posledica ravnanja, ni vzročne zveze)
 - Med škodnim dogodkom in konkretnim obsegom nastale škode (ni mogoče izključiti niti omejiti odškodninske obveznosti zaradi neobičajno večjega obsega škode, ki jo pogojuje osebno stanje oškodovanca).

Škodljivo dejstvo (protipravno, nedopustno ravnanje)

3. VSRS sklep II DoR 449/2014 z dne 12.2.2015 (VSM I Cp 1165/2014)
 - „Revizija se dopusti v smeri preizkusa zakonitosti postopanja sodišča druge stopnje v zvezi z vprašanjem morebitne spremembe v postopku na prvi stopnji ugotovljenega dejanskega stanja ter v smeri preizkusa materialnopravne pravilnosti stališča sodišča druge stopnje, da je v primeru opustitvenega ravnanja vselej treba najti pravno pravilo, ki domnevno odgovorni osebi nalaga določeno ravnanje, katerega namen je preprečiti nastanek takšnega tipa škodnega dogodka, kot se je v tem primeru tudi pripetil.“

“Tudi pri omisivnih deliktih mora zato tožnik navesti, katera dolžna ravnanja je oškodovalec opustil.... Kaj je tisto, kar bi bil moral oškodovalec storiti, in koliko določno mora to za sklepčnost odškodninskega zahtevka zaradi opustitve navesti tožnik, **pa je odvisno od vsebine norme, ki predpisuje dolžno ravnanje.** Norme, ki predpisujejo dolžno ravnanje, so različno določne: lahko – bolj ali manj podrobno – predpisujejo posamezne aktivnosti, ki se zahtevajo od naslovnika, včasih pa od njega zahtevajo kar dosego določenega rezultata...Dolžnosti članov uprave gospodarskih družb so določene v Zakonu o gospodarskih družbah (ZGD). Vendar so dolžna ravnanja opisana zelo splošno. **Tudi teorija opozarja, da je nadvse problematično, da zakon prav z ničimer ne precizira dolžnosti članov uprave v zvezi s tistimi dolžnostmi, ki so določene v obliki generalnih klavzul, tako da lahko šele teorija in sodna praksa skupaj dasta določeno sliko o tem, v katerih primerih je član uprave odškodninsko odgovoren...**Sodišče prve stopnje je svojo odločitev pravilno oprlo na določbo prvega odstavka 258. člena ZGD, ki določa, da morajo člani uprave pri vodenju poslov ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika, pri čemer se od njih zahteva postrožena – profesionalna skrbnost. **Kaj predstavlja „vodenje poslov“ in kakšna vestnost in skrbnost pri tem se zahteva od članov uprave, je treba ugotavljati v vsakem primeru posebej in medsebojno povezano.** Opredelitev zahtevane profesionalne skrbnosti lahko – zlasti pri opustitvah – predstavlja tudi podlago za odgovor na vprašanje, kateri so tisti posli, ki jih „vodi“ uprava. Odgovornosti članov uprave za vodenje poslov ni mogoče opirati le na podroben opis njihovih del in nalog, ampak jo je treba pojmovati širše...”III Ips 75/2008 z dne 21.12.2010.

“Kot je razumeti razloge sodišča prve stopnje, je toženka po temelju odgovorna, ker:“...*se ni uspela razbremeniti očitka opustitve dolžnega ravnanja.*“ , pri čemer je vsebina opustitve v tem, da ni „*ustrezne zaščite gradbišča, kjer se je škodni dogodek zgodil...*“ Sodišče prve stopnje pri uporabi prvega odst. 131. člena OZ ni upoštevalo, da je sodna praksa že oblikovala (vsebinsko zapolnila) citirani abstraktni (zakonski) dejanski stan (pravno normo za konkretni primer) in s tem tudi določila, katera so tista odločilna dejstva, ki tvorijo konkretni dejanski stan (dejansko podlago) v primerih, kot je obravnavani. Osnovno materialnopravno izhodišče (razlaga) je zajeto v pravilu, da se ne zahteva od odgovornih oseb, da so pohodne površine urejene tako, da ne vsebujejo prav nobenih neravnin, razpok oz. (manjših) lukenj ali, če se uporabi besedna zveza iz primerjalne literature - ne zahteva se, da bi javne pohodne površine bile podobne plesnim dvoranam. Takšna razlaga je pogosto dopolnjena tudi z zahtevo, da mora oškodovanec pri hoji nameniti še posebno pozornost pohodni površini, torej „*gledati kot hodi*“. V slovenski sodni praksi pa obstaja tudi razlaga, ki navedena splošna razlagalna izhodišča konkretizira za primer, ki je bistveno enak sedaj obravnavanemu. Pohodna površina, na kateri je rob plošče dvignjen za 1,5 do 2 cm, je opredeljena kot še normalna in sprejemljiva. “.

Sodba VSM I Cp 1229/15 z dne 22.3.2016

“Z vidika materialnega prava je potrebno zadevo obravnavati kot neposlovno odškodninsko obveznost, v kateri predpostavka protipravnosti ravnanja ne obstaja kot izrecno zapisano (uzakonjeno) pravno pravilo, ki bi torej urejalo določen tip ravnanja (storitev ali opustitev), temveč je opredeljeno kot na „*splošno nedopustno*“. **V takšnih primerih morajo sodišča, glede na okoliščine konkretnega primera, ugotoviti ali je bilo kršeno kakšno (nezapisano) pravilo ravnanja, katerega namen je zmanjševanja oz. odpravljanje nevarnosti nastanka škode.** Tako sodišča v takšnih primerih določijo najprej „*normo za konkretni primer*“; njen namen je konkretizacija „*splošno nedopustnega*“ ravnanja napram določeni dobrini (v obravnavanem primeru posegu v telesno integriteto) z namenom zmanjševanja oz. odprave škodnih posledic. **Določitev pravila ravnanja je nujna, saj se le tako lahko očita naslovniku takšnega pravila, da ga je, kot v obravnavanem primeru, z opustitvijo kršil.** Novejša sodna praksa bo očitno takšen pristop preverila. Sodišče druge stopnje lahko ob tem navede, da v primerljivi sodni praksi tak pristop ni problematiziran.

V obravnavanem primeru etažni lastniki niso neposredni povzročitelji škodnega dogodka, saj ni bilo ugotovljeno, kdo je polil po tleh predprostora večstanovanjske hiše (neko) mastno snov. Sodišče prve stopnje je protipravnost ravnanja (in krivdno odgovornost ter vzročno zvezo) ugotovilo **v večih opustitvah dolžnega ravnanja in sicer neustrezno čiščenje, neustrezna namestitvev protizdrskih podlog (en predpražnik ni dovolj) ter slabo osvetljen predprostor.** Takšna odločitev sodišča prve stopnje pa pomeni, da je določilo pravilo ravnanja, katerega vsebina je, da so etažni lastniki dolžni v predprostoru njihove večstanovanjske hiše:

- vzpostaviti nenehen nadzor nad gibanjem ljudi in nemudoma očistiti tla, če ta postanejo spolzka (ali umazana) ali
- namestiti protizdrne podloge po celotnem predprostoru;”.

Sodba VSM I Cp 810/2015 z dne 24.11.2015

Skrbnost – 6. čl. OZ

- (1) Udeleženci v obligacijskem razmerju morajo **pri izpolnjevanju svoje obveznosti** ravnati s skrbnostjo, ki se v pravnem prometu zahteva pri ustrezni vrsti obligacijskih razmerij (skrbnost dobrega gospodarstvenika oziroma skrbnost dobrega gospodarja).
- (2) Udeleženci v obligacijskem razmerju **morajo pri izpolnjevanju obveznosti iz svoje poklicne dejavnosti** ravnati z večjo skrbnostjo, po pravilih stroke in po običajih (skrbnost dobrega strokovnjaka).

Skrbnost je urejeno kot načelo (sredstvo razlage) in pravni standard.

- Kadar zakon ali stranke same ne določijo potrebnega ravnanja, je **skrbnost merilo za določitev potrebnega ravnanja**.
- Skrbnost pa je obenem **merilo za določitev malomarnosti kot stopnje krivde**.

Skrbnost in odgovornost – 263. člen ZGD-1

(1) Član organa vodenja ali nadzora **mora pri opravljanju svojih nalog ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika** in varovati poslovno skrivnost družbe.

»V skladu z večinskim stališčem v teoriji ima ta določba dvojni pomen: **po eni strani določa merilo za presojo krivde**, po drugi strani **pa v obliki generalne klavzule opisuje objektivno dolžnost ravnanja**. Iz te generalne klavzule nato sodna praksa in pravna teorija izpeljujeta številne konkretne dolžnosti ravnanja članov uprave, glede na okoliščine posameznega primera, kolikor niso kot take že določene...« **Ravnanje v nasprotju z izrecno ali iz generalne klavzule izpeljanimi dolžnostmi ni le krivdno, ampak je hkrati tudi protipravno ravnanje.** »Predpostavki krivde in protipravnosti se torej v teh primerih, ki pa jih je dejansko večina, prekrivata.

Po mnenju večine ima ta določba dvojno funkcijo v tem smislu, da opisuje merilo krivde, opredeljuje pa tudi **objektivno dolžnost ravnanja v obliki generalne klavzule**, iz katere se s konkretizacijo opredelijo posamezne dolžnosti, če slednje še niso določene.

Bistvena zmotna – 46. člen OZ

(2) Stranka, ki je v zmotni, lahko zahteva razveljavitev pogodbe zaradi bistvene zmotne, razen če pri njeni sklenitvi **ni ravnala s skrbnostjo, ki se zahteva v prometu.**

(merilo ravnanja in ne krivde; slednja ni predpostavka napake volje)

Odgovornost drugih za mladoletnika – 144. člen OZ

(1) Za škodo, ki jo drugemu povzroči mladoletnik medtem, ko je pod nadzorstvom skrbnika, šole ali druge ustanove, odgovarjajo skrbnik, šola oziroma druga ustanova, razen če dokažejo, **da so opravljali nadzorstvo z dolžno skrbnostjo, ali da bi škoda nastala tudi pri skrbnem nadzorstvu.**

(merilo krivde)

Zmanjšanje odškodnine – 170. člen OZ

(2) Če je oškodovalec povzročil škodo, ko je kaj delal v oškodovančevo korist, lahko sodišče odmeri manjšo odškodnino; pri tem **upoštevata skrbnost, ki jo kaže oškodovalec v lastnih stvareh.**

(konkretno in ne abstraktno/objektivno) merilo ravnanja)

Dolžna skrbnost in odgovornost – 201. člen OZ

(1) Pri opravljanju tujega posla se mora poslovodja brez naročila ravnati po dejanskih ali verjetnih namenih in potrebah tistega, čigar posel opravlja.

(2) **Dolžan je ravnati kot dober gospodarstvenik oziroma kot dober gospodar.**

(merilo ravnanja in ne krivde; slednja ni predpostavka gestije)

Škodljivo dejstvo (protipravno, nedopustno ravnanje)

V primerih, ko ne obstaja izrecno pravno pravilo, ki določa tip ravnanja, ga je potrebno določiti.

Merilo **protipravnosti je objektivno** (vloga zakonodajalca)

Ravnanje se ne presoja s stališča oškodovalca, temveč **z objektivnega stališča**, upošteva ob tem potrebo po določenem ravnanju v določenem položaju in dejansko možnostjo drugačnega ravnanja, s katerim bi se povzročitvi škode lahko izognil, pa tudi **predvidljivost** nastanka škode.

Merilo skrbnosti ni enotno, temveč je odvisno od vrste in velikosti podjetja, razmer na trgu števila zaposlenih, časovnih razmerij in vrste nalog posameznih članov. Zato je merilo skrbnosti člana uprave banke drugačno od tistega v industrijskem podjetju. Ne obstaja enoten tip poslovanja (gospodarstvenika). Presoja se opravi ex ante. Ne gre za odgovornost za uspeh.

Vprašamo se, kako bi v konkretni situaciji ravnal nekdo, ki vodi podjetje primerljive velikosti, dejavnosti in tudi gospodarskega položaja, ki ima za vodenje podjetja vso potrebno strokovno znanje in izkušnje.

Škodljivo dejstvo (protipravno, nedopustno ravnanje)

Predvidljivost negativne posledice določenega ravnanja je pomembno merilo pri presoji, ali ima to ravnanje značilnost »ravnanja, ki utegne povzročiti škodo«, torej protipravnega ravnanja.

Protipravno je **vsako ravnanje** (aktivno ali pasivno), zaradi katerega obstaja **objektivno predvidljiva** (četudi manj verjetna) **možnost nastanka škode** (**splošno merilo protipravnosti**).

Poudarek je na **objektivno** (ni pomembno ali je odgovorna oseba predvidela ali bi lahko predvidela, da bo njeno ravnanje povzročilo negativno posledico) predvidljivi **vzročni zvezi med ravnanjem in možnostjo nastanka škode** (škodnim dogodkom).

Ločevanje protipravnosti od vzročne zveze

- (objektivna) predvidljivost je širši pojem od običajne posledice, ker zajema tudi manj verjetne posledice (merilo teorije adekvatne vzročnosti);
- **predvidljivost** negativne posledice (škode) obsega samo predvidljivost škodnega dogodka (in ne konkretne pojavne oblike škode); „Pomembno je, da je odgovorna oseba (objektivno) sposobna predvideti, da njeno ravnanje lahko povzroči širok spekter različnih škodljivih posledic, četudi ni sposobna predvideti konkretnih značilnosti vsake mogoče (manj verjetne) škodljive posledice. Povedano drugače, pomembno je, da je predvidljiva vzročna zveza med dejanjem (aktivnim ravnanjem ali opustitvijo) in škodnim dogodkom...“.

Ločevanje med protipravnostjo (vzročno zvezo) in krivdo (malomarnostjo)

Krivdo in protipravnost je treba ločiti, ko gre za neprištevnega storilca; v primerih namenoma povzročenih škod; različna so merila, ko gre za stopnjevanje skrbnosti (različne oblike malomarnosti). Tudi sicer pa teorija opozarja na različnost meril:

- Ko gre za vprašanje ali je bilo ravnanje protipravno torej – Ali je bil škodni dogodek objektivno predvidljiva posledica ravnanja odgovorne osebe? se kot merilo glede protipravnosti **ne vprašamo ali je odgovorna oseba to vedela ali je bil dolžna vedeti;**
- Glede predpostavke krivde, natančneje malomarnosti pa je merilo tudi objektivno, vendar **se vprašamo ali je odgovorna oseba vedela ali bila dolžna vedeti.**

Pomemben del pravil ravnanja so t.i. varstvene norme. Ob njih pa sodna praksa že dolgo ustvarja nezapisana pravila ravnanja, ki jih poimenuje kot Verkehrs(sicherungs)pfllichten ali pravila uravnavanja nevarnosti ali pravila odvrčanja nevarnosti – gre za tiste varstvene norme, ki so jih sodišča vzpostavila pri vsakodnevni uporabi odškodninskega prava, literatura pa jih komentira in razvršča v obsežne kataloge.

»Sodniška konkretizacija varstvenih norm« je legitimen in nujen cilj razvoja odškodninskega prava. Dopustna (nujna) je v primerih, v katerih zakonodajalec ni določil pravila ravnanja.»

“Iz povedanega o kršitvah objektivnega prava lahko razberemo, da je protipravna samo tista opustitev, kjer je bila kršena posebna dolžnost ravnanja – garantna dolžnost.....Pri vzročni zvezi pri opustitvah moramo vedno govoriti o opustitvi dolžnega ravnanja in ne samo o opustitvi, kajti opustitev sama po sebi nikoli ne more pomeniti vzrok nastale posledice. Opustitev v pravnem smislu torej ne pomeni “ničesar ne storiti” temveč “nečesa ne storiti””.

“Glede na ugotovljena dejstva pred sodiščem prve stopnje, drugi toženki ni mogoče očitati opustitve dolžne skrbnosti. Toženka je izkazala, da vodnega madeža kljub ustrezni skrbnosti ni mogla preprečiti. Strožjega režima čiščenja (še večje skrbnosti) od tistega, ki ga je ugotovilo sodišče prve stopnje, od toženke ni mogoče pričakovati, saj bi bilo neživljenjsko, da bi vsak trenutek na vsaki točki trgovine nekdo stal in čistil morebitne kapljice in druge madeže. Sodišče prve stopnje je pravilno ocenilo, da je šlo za naključje.”

Sklep II DoR 267/2013 z dne 18.12.2013

“Dejstvo, da obveznost namestitve protidrsnih trakov predpisi niso določali, še ne pomeni, da je druga toženka izpolnila standard te skrbnosti. Skrbnost zagotoviti varne pogoje dela ne pomeni le ravnanja v skladu z zakonom in podzakonskimi predpisi, pač pa je strožja. Pomeni ravnati preventivno in ukrepati tako, da se na mestih, kjer je (v določenih okoliščinah) pričakovati večjo možnost nastanka škode, (ob nastopu teh okoliščin) ukrene vse potrebno za preprečitev nastanka škode. Ob možnosti nanosa vlage na marmornate stopnice bi torej morala poskrbeti za ustrezno varnost na njih bodisi s protidrsnimi trakovi bodisi na druge načine, ki so bili primeroma že omenjeni.”

Sodba II Ips 826/2006 in II Ips 935/2007 10.7.2008

“Ne glede na dejansko skopost tožničine trditvene podlage in ugotovitev prvostopenjskega sodišča v zvezi z očitano opustitvijo vzdrževanja, za odločitev o zadevi zadostuje presoja, ali je dvig roba plošče za 1,5 do 2 cm terjal od toženke kakšno ukrepanje. Negativen odgovor drugostopenjskega sodišča je pravilen. Tako spremenjena pohodna površina je v mestnem okolju v mejah normalnega in sprejemljivega, saj čisto ravnih in povsem nepoškodovanih površin ni veliko in tega tudi ni mogoče zahtevati: neravnine nastajajo že glede na same izvedbe pločnikov, njihovih prehodov na cesto, dvorišča, pred vhodom v stavbe, izvedbe okoli dreves, spreminjajo se zaradi delovanja naravnih sil itd. V tej zadevi ugotovljena sprememba oziroma dvig plošče od naštetih primerov ni bistveno odstopala in tudi po presoji revizijskega sodišča ni terjala posebnega ukrepanja toženke kot lastnice ploščadi. **Zato ji ni mogoče očitati opustitve dolžnega ravnanja in s tem tudi ne krivde za tožničino škodo (prvi odstavek 131. člena OZ).**”.

Sodba in sklep II Ips 19/2009 z dne 27.1.2011

“Potrebno je namreč presoditi, ali pot na delu, kjer je tožnica padla, še ustreza standardom normalne pohodne površine ter, ali je poškodovani del poti bistveno odstopal od preostale pohodne površine, kar bi terjalo dodatno ukrepanje tožene stranke oziroma upravljavca pohodne površine. Kljub temu, da pot glede na standarde v gradbeni stroki ni urejena in vzdrževana, jo po ugotovitvi sodišča druge stopnje normalno pazljiv pešec pot prehodi brez težav. To dejstvo kaže, da je kljub opustitvi rednega vzdrževanja poti, ta za povprečnega človeka (še) predstavljala normalno pohodno površino, brez za pešca nepričakovanih, zakritih ali pretiranih neravnin. Višinska razlika na poškodovani površini res ni bila (točno) ugotovljena, kot to poudarja tožnica, vendar pa to ni bilo odločilno in sklepanje o njeni (ne)bistvenosti omogočajo že v spis vložene fotografije, na katere se pri ugotovitvah poškodb sporne poti sklicujeta tudi sodbi sodišč druge in prve stopnje in tako predstavljajo dejansko podlago izpodbijane sodbe. **Toženi stranki oziroma zavarovanki tožene stranke zaradi navedenega ni mogoče očitati opustitve dolžnega ravnanja, s tem pa tudi ne krivde za nastanek tožnične škode** (prvi odstavek 131. člena Obligacijskega zakonika). “

Sodba II Ips 85/2013 z dne 6.2.2014

Protipravno ravnanje, ki ga tožeča stranka v zvezi s tem očita tožencem, je nespoštovanje odločb državnega organa o prenehanju uporabe ter odstranitvi parkirišča. Pravilno je stališče pritožbenega sodišča, da je protipravnost ravnanja tožencev podana, saj ni mogoče govoriti o podjetniški presoji, če je določeno ravnanje družbi naloženo z oblastno odločbo. Gre namreč za drugačno pravno naravo odločitve uprave tožeče stranke kot pri odločitvi o najemu nepremičnin in gradnji parkirišča, saj je bilo pri sprejemu slednje odločitve pričakovati, da bo nezakonita gradnja naknadno legalizirana. Ko pa je bila s strani Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor tožeči stranki izdana odločba, s katero ji je bilo naloženo, kako mora ravnati, pa prostora za sprejem podjetniške odločitve ni bilo. Z odločbami je bilo tožeči stranki jasno zapovedano, kako mora ravnati, odločbe državnih organov pa je treba spoštovati. Sodišče prve stopnje je pravilno pojasnilo, da je šlo pri ravnanju v nasprotju z inšpekcijskimi odločbami za profitabilno kršitev, ki pravno ni dopustna. **Odločitev o ravnanju v nasprotju z več izdanimi odločbami gradbenega inšpektorja je zato protipravna. Kršitev zapovedanega ravnanja je tako predstavljala kršitev dolžne skrbnosti ravnanja.**

Sodba in sklep III Ips 97/2015 z dne 9.12.2015